

KADRI LEPP

SALASÕNAD

PILDID JOONISTAS KADRI ILVES

Toimetanud Karin Kastehein
Kujundanud Villu Koskaru

ISBN 978-9949-85-884-2

Tekst © Kadri Lepp ja Tänapäev AS, 2020
Illustratsioonid © Kadri Ilves

www.tnp.ee

Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas

Mart teadis suurepäraselt, et üks tavaline inimene, kes jalutab tavalise kiirusega, teeb minutis umbes 100 sammu. Või noh, 95 kuni 105 sammu. Seda teadis Mart ühe teise klassi poisi kohta isegi liiga hästi. Eriti selgeks sai see asi talle siis, kui ema ja isa otsustasid, et Mart on sedavõrd suur, et võib üksi kodust kooli ja koolist koju jalutada. Nimelt tuli üsna ruttu välja, et ta pole absoluutselt mingi tavalise kiirusega jalutaja. Hoopis vastupidi. Mart osutus täiesti erakordse kiirusega kõndijaks. Või kui täpsem olla, siis ilma igasuguse kiirusega kõndijaks. Mardi isa arvas, et kui kusagil korraldataks koolist koju venimise maailmameistrivõistlused, siis poleks Mardile sel spordialal küll väärilist vastast. Mart ei saanud muidugi aru, miks ema ja isa tema kojujõudmise kiirusest alati nii suure numbri teevad. Lõppude lõpuks jõudis ta ju ikkagi kohale. Võib-olla ainult kahel või kolmel korral oli enne juba pimedaks läinud ja ainult ühel korral pidid ema ja isa teda otsima tulema. Ning kui Mart püüdis vanematele seletada, et inimesel on ühe minuti jooksul palju põnevamat teha kui lihtsalt 100 sammu, siis ohkasid nad nagu ühest suust ja jäid talle nõutu näoga otsa vaatama.

„Võib-olla ma lihtsalt pole eriti tavaline inimene,” arvas Mart ühe järjekordse pahanduse ajal. Ema aga ütles, et nemad isaga on sel juhul küll täiesti tavalised lapsevanemad, kes hakkavad muretsema, kui üks laps millegipärast kolm tundi koolist

koju jalutab. Selle peale ei osanud Mart midagi kosta, sest ema-isa muretsema panna ta küll ei tahtnud. Vahel lihtsalt ilmnes ootamatuid asjaolusid. Nii palju oli Mardil aga juba elutarkust kogunenud, et ta pidas paremaks kõikidest takistustest ja asjaoludest vanematele mitte rääkida. Ning lubas edaspidi tähelepanelikum olla ja mitte enam uitama-unistama jääda.

6 Ka täna tuli see lubadus Mardile meelde. Ta seisatas korraks koolimaja trepil, hingas sügavasti sisse ja kissitas silmi vastu tumekollast sügispäikest, mis oli veel üsna soe. Peaaegu sama soe nagu mõnel jahedamal suvepäeval. Mart kohendas seljakoti rihmasid ja asus otsustavalt tuttavale koduteele. Täna kavatses ta igal juhul täiesti tavalise inimese moodi käituda ja minutis vähemalt 100 kui mitte 105 sammu kõndida. Pealegi oli täna reede. Ja reede õhtul oli emal-isal kindlasti targematki teha, kui teda mööda hoove ja parke taga otsida, nagu isa sellel ühel ja ainsal korral ütles, kui nad emaga teda otsimas käisid. Ja seda ütles isa tookord päris pahase häälega, selles polnud kahtlustki.

Mart kortsutas keskendunult kulmu ja sammus hoogsalt kodu poole, üritades kõikidest ahvatlustest mööda vaadata. Neid oli muidugi palju. Kaks ääretult põnevat sisehoovi. Park, kus oli ükskord pingi all kolm siili. Trollipeatus, kus trollil olid sarved maha jooksnud. Rongijaam, kus oli metsikult palju põnevat. Rääkimata kahtlastest tüüpidest, keda tuli mõnikord jälitada. Sest kunagi ei võinud kindel olla, et nad ei osutu spioonideks, luurajateks ja kas nad ei ole mitte maskeeritud. Mart oli täna aga hakkamist täis ja üritas olla kõigest väest hästi tavaline inimene ja mitte kedagi ega midagi jälitada, uurida ega asitõendeid koguda. Ainus, mis ta endale lubas, oli see, et ta kaldus teinekord kõnniteelt kõrvale puude alla ja muruplatsidele. Sest mitte keegi, ka kõige tavalisem inimene, ei suuda vastu panna

sügislehtedes sahistamisele. See lihtsalt ei ole võimalik. Mart ei saanud üldse aru, miks neid nii suurepäraselt sahistavaid lehti oli üldse vaja kogu aeg puhuda ja riisuda ja kottidesse toppida. Sama hästi oleks võinud nad lihtsalt olla nii, nagu nad olid, ja kõik inimesed saaksid nendes sahistada ning oleksid palju õnnelikumad. Nii arvas Mart ja surus käed sügavale jopetaskusse. Sest vaatamata soojale sügispäikesele oli tuul juba kahtlaselt vilu ja puhus sõrmeotsad jahedaks.

Niipea kui Mart käed taskusse pistis, käis tal kõhust selline ärev ja rõõmus jõnks läbi. Ja ta ei saanud üldse aru, kuidas ta sai nii tähtsa asja terveks päevaks ära unustada! Ilmselt oli selles süüdi see kodune ülesanne, mis õpetaja tervele klassile eile andis ja mis Mardile nüüd hirmsasti peavalu valmistas. No kuidas on võimalik kirjutada ainult nädala ajaga kirjand „Minu eluunistus”, kui neid unistusi on nii palju, et seda kõike ei saaks isegi 100 aastaga paberile panna. Pealegi võib ju juhtuda, et kui täna on Mardil üks unistus, siis nädala aja pärast on see unistus juba täiesti teine. Selle kirjandi pärast ei saanud Mart eile õhtul pikka aega und ja kui uni lõpuks tuli, juhtus seal kõiksugu segaseid juhtumisi. Kord oli Mart politseinik, siis jälle allveelaevakapten, kord polaaruurija, kord näitleja ja siis veel natukest aega mägironija, loomaarst ja trollijuht. Nii et kui Mart lõpuks ärkas, oli ta pea kõikidest unistustest nii paks, et ta ei suutnud oma parima sõbra kirjaümbrikut kuidagi avada, vaid jättis selle jopetaskusse ootama lootuses, et saab päeva jooksul sellest unistamisest natukenegi rahu.

Mart sikutas nüüd ümbriku taskust välja. See oli küll natukene kortsus, aga muidu ümbrik nagu ümbrik ikka. Mardi nimi ilusti suurte trükitähtedega keskel ja Siimu nimi natuke

väiksemate tähtedega tagaküljel. Mart jäi seisma ja istus kõnniteeservale.

8

Seda, miks Mart oma sõbraga kirju vahetab, tuli tal aegajalt muidugi mõnele klassikaaslasele selgitada. Eriti ühele poisile, kes oli küll klassis kõige pikemat kasvu, aga selles kirjavahetuse asjas millegipärast kõige pikema taipamisega. Nimelt väitis ta, et tänapäeval ei peaks normaalsed inimesed ennast üldse pliiatsi tõstmisega väsitama, sest kõik asjad saab ju telefonis aetud. Pole vaja marki osta ega postkasti vahet joosta ja muid selliseid ajaloolisi tegevusi teha. Mart ütles talle seepeale, et ise ta on ajalooline ja esiteks on jooksmine tervislik ja teiseks vahetavad nad Siimuga nii salajasi kirju, mida saabki ainult kinnises ümbrikus saata. Pealegi on just sellepärast Mardil nii ilus käekiri, et ta teab veel, mispidi pliiatsit peos hoida. Seda oli Mardile ükskord isa öelnud. Ja Mart pidas paremaks seda ka tolele pika taipamisega klassivennale edasi öelda. Ta jättis küll lisamata, et võib-olla oli kõige suurem põhjus kirjutamiseks see, et Siimul polnud telefoni. Siimu vanaemal oli, aga sinna helistasid vahel harva ainult Mardi ema või isa, kui oli vaja kokku leppida, millal Mart maale saab tulla. Või millise bussiga Siim linna jõuab. Neid külaskäike aga väga tihti ei juhtunud ja seepärast oligi kirjade kirjutamine äärmiselt vajalik asi.

Mart rebis ümbrikuotsa lahti. Ta jõudis veel mõelda, et täna on ümbrik kuidagi imelikult õhuke, justkui polekski seal midagi sees. Midagi seal siiski oli – üks väike märkmiku-leht. Mart jäi seda üksisilmi vaatama... ja siis see juhtuski. Täpselt nagu filmis, kus äkki pole miski enam endine. Ja kus inimesed vaatavad siis hästi aeglase pilguga enda ümber ja

ei kuule enam autosid, tramme ega teisi inimesi, vaid selle asemel hoopis oma südame tuksumist või vahel ka mingit muusikat.

Mart hoidis käes väikest valget paberilehte ja tundis, kuidas tal hakkas käsi värisema. Ilmselt teine käsi ka, sest ümbrik pudenes maha ja Mart nägi nagu läbi udu, kuidas tuul seda vaikselt edasi lükkas, jupphaaval üle sõidutee ja trammirööbaste, ja kuidas see siis trammipeatuses ühe pruuni jopega mehe saapaninadesse takerdus. Ta nägi, kuidas see mees ümbriku üles tõstis, ringi vaatas, siis Marti silmas ja talle üle tänavamüra midagi hüüdis. Mida, seda Mart ei kuulnud. Ta vaatas paberitükikest enda käes, justkui ei suudaks uskuda, et see kõik on päriselt võimalik. Et see tõesti päriselt juhtuski. Siis pöördus ta järsult ja hakkas jooksuma.

Mart jooksis üle muruplatside, läbi hoovide ja salakäikude, mida ainult selle kandi lapsed teadsid, kõige otsemat ja kiiremat teed kodu poole. Kohale jõudes suutis ta vaevu hingata. Ja just nüüd, kõige otsustavamal hetkel oli trepikoja uks lukus. See polnud enamasti kunagi lukus, vähemasti päeval mitte. Aga täna oli keegi nagu kiuste selle lukku keeranud. Kuskil olid Mardil muidugi ka võtmed. Ent nagu alati, on võtmed just siis puudu, kui nendega on vaja midagi lahti keerata. Muidu on nad igal pool ees ja ripakil, aga kõige olulisemal hetkel muutuvad nad justkui nähtamatuks.

Mart puhises vihast ja soris oma koolikotis.

„Ei ole võimalik. See ei ole lihtsalt võimalik,“ pomises ta ning keeras siis kogu koti sisu ukse ette maha. Ta ei jõudnud veel hakata seda kuhja läbi otsima, kui välisuks lahti naksatas ning üks vägagi tuttav ja muigvel nägu õue vaatas.

Mardil polnud aga praegu aega isegi aitäh või tere päevast öelda. Ta trügis ukse vahelt sisse ja tormas trepist üles.

„See ei ole võimalik!” mõtles Mart. „Lihtsalt ei ole võimalik!”

Ka korteriuks oli lukus, aga Mart teadis, et hädaolukorra puhuks on jalamati all varuvõti. Ja praegu oli päris kindlasti hädaolukord, selles polnud kahtlustki.

Mart keeras ukse lahti ja tormas oma tupp raamaturiiuli juurde. Ta vedas sõrmega kiirelt üle raamaturea ja peatus täpselt seal, kus oli kirjutatud „Karupoeg Puhh”. Selle „Puhhi” tõmbas ta nüüd ettevaatlikult teiste vahel välja ja „Puhhi” tagant veel midagi. See oli väike nahast kaantega märkmik, mis nägi välja nii, nagu ei kuuluks see sugugi ühele tavalisele teise klassi poisile, vaid hoopis tema vanaisale, kui mitte vana-vanaisale.